

практичне навчання студентів. Метою практичного навчання є закріплення та поглиблення знань, які студенти одержали в процесі теоретичного навчання, прищеплення необхідних практичних умінь і навичок зі спеціальності. Процес набуття студентами практичних навичок і вмінь можна умовно поділити на два основні етапи:

- перший – доклінічне відпрацювання навички на фантомах і доведення до стадії автоматизму;
- другий – виконання навички біля ліжка пацієнта.

За умов соціально-економічної ситуації, що скалася в нашій державі за період пандемії Covid -19, неможливості вдосконалювати алгоритми навичок по обстеженню, діагностики та формуванню діагнозів в процесі знайомства з хворою людиною в зв'язку з його максимальною ізоляцією, впровадження засобів симуляційного навчання є пріоритетним і вкрай важливим напрямком підготовки молодих фахівців. З метою покращення практичної підготовки студентів та як альтернатива опануванню практичних навичок у ПДМУ створений оснащений Навчально-практичний центр симуляційної медицини, який є унікальним інноваційним багатопрофільним мультидисциплінарним освітнім підрозділом, оснащеним найсучаснішим навчально-методичним, симуляційним та медичним обладнанням, де використовують передові симуляційні освітні технології. За умови забезпечення впровадження компетентнісного підходу використання технологій симуляції допомагає запобігти лікарським помилкам, а програма перегляду проведеного заняття проводить детальний аналіз ситуацій. На базі Навчально-практичного центру симуляційної медицини для студентів працюють сучасні тренажери, муляжі, фантоми. Частина практичних занять із клінічних дисциплін викладачі кафедри проводять у навчальних кімнатах симуляційного центру, де студенти опановують базові навички з огляду хворих, перкусії, аускультатії та маніпуляції з основ догляду, сестринської та лікарської практики. Викладачі кафедри університету контролюють оволодіння студентами практичними навичками та професійними вміннями, особливу увагу приділяють невідкладним станам на догоспітальному етапі згідно зі стандартами та протоколами МОЗ України [3].

Тренінгові технології навчання, які передбачають алгоритм розв'язання найбільш типових практичних задач сприяють також формуванню інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, що дає можливість студентам-медикам бути спроможними діяти в різноманітних комунікативних ситуаціях і виявити себе як високоосвічену особистість із сформованою життєвою позицією.

Отже, компетентнісний підхід активно сприяє вирішенню стратегічного завдання вищої медичної школи: формування професійно готового до самостійної лікарської практики фахівця.

Список використаної літератури

1. Бухальська С., Мельничук О. С. Компетентнісно зорієнтований розвиток студента в системі навчально-виховної та методичної роботи медичного коледжу як умова модернізації вищої медичної освіти. Нова педагогічна думка. 2014. № 3. С. 21-24.
2. Гуменна Н.В. Компетентнісний підхід у викладанні дисципліни «Медичне правознавство». Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 356–361.
3. Казаков Ю.М., Сакевич В.Д., Трибрат Т.А. Симуляційне навчання як метод для набуття практичних навичок та обов'язкова складова медичної освіти: матеріали доп. всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю «Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення», м.Тернопіль, 20-21 травня 2021. С.217-219
4. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. К., 2016. 88 с.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ Й НАВЧАННЯ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Сілкова О.В., Макаренко В.І., Макаренко О.В.

Полтавський державний медичний університет

Описано методи викладання й навчання: доказова медицина, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на основі моделювання, електронне навчання, перевернуте навчання в аудиторії, які можуть бути додатковими або альтернативними традиційним лекціям, практичним заняттям для активного сприйняття великого обсягу інформації здобувачами медичної освіти.

Ключові слова: освіта, медицина, доказова медицина, проблемно-орієнтоване навчання, моделювання.

The article describes teaching and learning methods: evidence-based medicine, problem-oriented learning, model-based learning, e-learning, inverted learning in the classroom, which can be additional or alternative to traditional lectures, practical classes for active perception of large amounts of information by medical education.

Key words: education, medicine, evidence-based medicine, problem-oriented learning, modeling.

Освіта – це динамічний процес, який необхідно періодично вдосконалювати. Відсутність інноваційних методів навчання в медичній освіті – це крок у минуле. Дидактичні лекції тривалий час були золотим стандартом і найпоширенішим методом традиційної практики викладання й навчання в медичній освіті. Звісно, такі лекції великою мірою залежать від викладача, який читає великий обсяг інформації за мінімальної участі студентів, і зазвичай проводяться в аудиторії. Незважаючи на традиційні переваги лекційних презентацій, їхньої придатності для великих аудиторій і здатності представити величезну кількість теоретичного контенту, студенти стикаються з великим обсягом інформації, що ускладнює його запам'ятовування й інтерпретацію. Але навчання – це активний процес, в якому здобувачі освіти й викладачі мають працювати разом, щоб зробити цей процес обміну знаннями ефективним і легким для розуміння. Для ефективного навчання викладач має сприяти розвитку аналітичних підходів до навчального матеріалу і зверненню до критичного мислення. Здобувачі освіти повинні мати можливість використовувати знання й навички, отримані в аудиторії, для досягнення своїх професійних цілей, маючи при цьому різні стилі навчання й можливість зворотного зв'язку з викладачем для обговорення навчально-

го матеріалу. Таким чином, сучасна вища медична освіта має застосовувати альтернативні стратегії викладання й навчання, які найкраще відповідають цим потребам здобувачів освіти.

Аналізуючи сучасну наукову-методично літературу, ми виділили п'ять різних типів сучасних методів викладання й навчання. Вони добре перевірені й зазвичай використовуються в різних країнах світу.

Сучасні методи викладання й навчання

Доказова медицина – надає студентам необхідні інструменти для вивчення, розуміння й оцінки медичної літератури. Вона складається з п'яти етапів: а) переведення невизначеної інформації в запитання, на яке можна дати відповідь; б) пошук найкращих наявних доказів; с) критичне розуміння доказів для внутрішньої достовірності; д) застосування результатів на практиці; е) оцінка ефективності. Доказова медицина виступає за довгострокове навчання й дисципліноване мислення, дозволяючи ретельно й розумно застосовувати поточні медичні дані при прийнятті рішень [5].

У результаті – здобувачі освіти краще оволодівають аналітичними здібностями і здібностями приймати рішення, що позитивно впливає на розвиток компетенцій. Упровадження доказової медицини в медичну освіту покращує дослідницькі знання студентів, перспективи й майбутнє використання вивчених методів у практичну діяльність, збільшує здатність до логічного і критичного мислення, краще підходить для розуміння історії хвороби й подальшого лікування. Для цього здобувачі освіти мають ознайомитися з комп'ютерними технологіями й навчитися проводити ефективні дослідження з використанням онлайн-баз даних наукової літератури.

Проблемно-орієнтоване навчання – це сучасна система навчання, яка поєднує додаткові освітні принципи у формі клінічної проблеми. Зокрема, метод спрямований на підвищення якості освітніх результатів за рахунок спільного, інтегрованого, самостійного і всебічного навчання. Важливим і основним принципом є спочатку постановка проблеми, коли здобувачі освіти намагаються її розв'язати, не отримуючи офіційних лекцій із предмета. Як правило, таке навчання відбувається в невеликих групах, в яких інструкції передаються викладачем за допомогою методичних рекомендацій, навчальних посібників. Це створює можливості для здобувачів освіти продовжити й закласти міцну основу для самостійного навчання [4; 8].

Під час навчання таким методом розвиваються когнітивні процеси, набуваються навички застосування знань і діагностичного міркування для розв'язання різних клінічних проблем. Такі навички особливо потрібні для подальшої практики, оскільки потреба в неперервній медичній освіті необхідна для того, щоби впоратися з постійним зростанням обсягу медичної інформації, технологій.

Навчання на основі моделювання – це штучно створена ілюстрація об'єкта, явища, процесу для вивчення, дослідження експериментальним шляхом. Основний принцип – використання засобів моделювання для імітації реальних клінічних сценаріїв. Медичне моделювання – досить нове явище, моделювання тривалий час використовувалося в інших професіях, пов'язаних із підвищенням ризиком, таких як авіація. Медичне моделювання дозволяє опанувати клінічні навички за допомогою передбачуваної практики, тобто реальні пацієнти замінюються клінічними сценаріями; моделювання значною мірою замінює макропрепарати при вивченні анатомії, а цифрові зображення замінили мікроскопи в навчальних аудиторіях. Одна з найвагоміших переваг такого методу навчання – абсолютна свобода для здобувачів освіти допускати й повторювати помилки, не завдаючи шкоди пацієнту. Аналогічні технологічні принципи використовуються під час навчання лікарів для роботи з лапароскопічними й ендоскопічними інструментами [7].

Застосування симуляційного навчання поряд із традиційними дидактичними лекціями дозволяє зменшити кількість помилок і покращити виконання медичних процедур. Тому рекомендується використовувати техніку моделювання в навчанні складних медичних процедур для покращення результатів лікування пацієнтів.

Соціальні мережі й відеолекції (електронне навчання) – це загальнодоступний мережевий простір, де користувачі створюють онлайн-спільноти для ефективного обговорення тем. Вони корисні для поширення інформації, думок та іншого контенту. Має багато платформ соціальних мереж, таких як Twitter, Facebook, YouTube та онлайн-блоги. Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасних медичних товариств, лікарень і груп захисту інтересів. Зобов'язання щодо просування освіти важливіше, ніж будь-коли раніше, тому включення соціальних мереж до сучасної освітньої системи стало обов'язковим. Платформи соціальних мереж можуть допомогти в отриманні додаткових традиційних знань і покращити дистанційне навчання. Здобувачі освіти зазвичай шукають у інтернеті докладну інформацію про захворювання, методи лікування й пов'язану з ними фізіологію. Останнім часом комп'ютерні технології сильно вплинули на медичну освіту, зокрема завдяки розповсюдженню навчальних відео. Широке використання освітніх ресурсів, доступних через інтернет, має велике медичне значення. Ці онлайн-ресурси можна використовувати для практичного вивчення клінічних процедур, демонстрації анатомічних розрізів, а також для асинхронного навчання за допомогою онлайн-лекцій. Ресурси охоплюють широкий спектр тематичних матеріалів – від особистих домашніх відео до спеціалізованого контенту, наданого різними організаціями охорони здоров'я й клініцистами для професійного навчання. Найкращий метод електронного навчання – забезпечити індивідуальний й змішаний підходи до навчання, чого можна досягти за рахунок належної співпраці та спілкування між здобувачами освіти й експертами за допомогою відеоконференцзв'язку або інших соціальних мереж, щоб забезпечити здобувачам освіти індивідуальну підтримку [1-3; 6].

Перевернута аудиторія – це сучасна інноваційна стратегія викладання й навчання, яка охоплює методи змішаного навчання з використанням інтерактивного і/або автономного навчального контенту за межами традиційної навчальної аудиторії. Здобувачам освіти надаються попередньо записані лекції, які призначються як домашнє завдання для підготовки до заняття, що переходить від навчання, орієнтованого на викладача, до самостійного навчання. Вони виконують медичні завдання, задачі, об'єднуючись у невеликі групи, що полегшує командний підхід і сприяє тривалішому збереженню знань. Він також підтримує взаємодію здобувачів освіти один з одним, щоб заповнити прогалину в їхніх знаннях, визнаючи їхню різноманітність і сильні сторони в навчанні. Поточні дослідження показують, що підхід із перевернутою аудиторією покращує сприйняття, навчання, навички критичного мислення й мотивацію здобувачів освіти порівняно з традиційними методами читання лекцій. Завдяки включенню аудіовізуальних інструментів здобувачам освіти надається необмежений доступ до навчальних матеріалів, що стимулює інтерактивний і незалежний досвід навчання. Вони можуть оцінювати своє навчання, визначати свої

сильні та слабкі сторони, а також отримувати відгуки та конструктивну критику і від своїх колег, і від викладачів, щоб внести необхідні покращення у свій навчальний процес [9].

Отже, сучасні методи вивчення медицини необхідні в медичній освіті. Інтеграція сучасних методів навчання мотивує, активно залучає здобувачів освіти в навчальний процес, пов'язує теорію з реальними професійними ситуаціями. Завдяки технологічному прогресу й ширшому застосуванню медичної інформації студентам потрібні інноваційні навички в рамках міжпрофесійного навчання. Необхідно впровадити гнучкі медичні навчальні програми, які враховують сучасне навчання для ефективного збалансування й подолання розриву між традиційними методами навчання й сучасними освітніми вимогами.

Список використаної літератури

1. Лобач Н. В. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів при вивченні медичної інформатики / Н. В. Лобач, С. Ю. Оленець, О. В. Сілкова // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: навч.-наук. конф. з міжнародною участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – Т. 1. – С. 89–90.
2. Сілкова О. В. Застосування засобів мультимедіа під час самостійної роботи студентів / О. В. Сілкова // Актуальні питання якості медичної освіти. XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. – Тернопіль, 2016. – Т. 1. – С. 2719–272.
3. Сілкова Е. В. Телемедицина в современном образовательном процессе / Е. В. Силкова // Trends in the development of modern scientific: abstracts of XXXI International Scientific and Practical Conference, Vancouver, Canada, June 22–25, 2021. – Vancouver, 2021. – P. 348–351.
4. Al Shahrani, A.S. Development and evaluation of an evidence-based medicine module in the undergraduate medical curriculum. BMC Med Educ, v.20, p.56, 2020.
5. Ali MF, Nadeem N, Khalid F, Anwar NM, Nabie G, Docherty C. BMC Research Notes, v.14, p.341, 2021.
6. Marc Katz, Neilanjan Nandi. Originally published in JMIR Medical Education, v.7, p.245, No 2, 2021.
7. Maldonado G. Role of digital scholarship on promotion and tenure guidelines of LCME accredited medical schools. Thesis. University of California Irvine, v.2, p.248, 2021.
8. Shimizu, I., Nakazawa, H., Sato, Y. et al. Does blended problem-based learning make Asian medical students active learners?: a prospective comparative study. BMC Med Educ, v. 19, p. 147, 2019.
9. Strelan, P., Osborn, A. and Palmer, E. The flipped classroom: A meta-analysis of effects on student performance across disciplines and education levels. Educational Research Review, v.1, p.346, 2021.

АНГЛОМОВНА ФОРМА НАВЧАННЯ І ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Скікевич М.Г., Волошина Л.І.

Полтавський державний медичний університет

З кожним роком у ПДМУ збільшується кількість студентів з англійською мовою навчання. Ми пропонуємо англійськомовному студенту свою програму, яка не повністю відповідає вимогам у їхніх країнах. Здійснювати курацію пацієнтів з англійськомовною формою навчання можна лише під керівництвом викладачів.

Ключові слова: медична освіта, іноземні студенти, англійськомовна форма навчання, проблеми викладання.

The number of English-speaking students at our university (PSMU) is increasing. We offer our program to an English-speaking student. Our program does not fully meet the standards in their countries. Students can supervise patients only under the guidance of teachers.

Key words: medical education, foreign students, English language of instruction, teaching problems.

У сучасному суспільстві затребуваний спеціаліст-професіонал, який має високий рівень професійної компетентності, професійну мобільність і конкурентоспроможність на ринку праці. Водночас досвід підготовки студентів і клінічних ординаторів на кафедрі хірургічної стоматології свідчить, що підготувати кваліфікованого спеціаліста дуже складно. Дипломований фахівець мусить мати не просто знання. Його компетенції мають указувати на оволодіння вміннями й навичками.

У Полтавському державному медичному університеті (ПДМУ) одне з провідних місць належить стоматологічному факультету. Сучасна система медичної освіти потребує виходу на міжнародний рівень і надання експортних освітніх послуг. Наш університет запрошує студентів із-за кордону для здобуття вищої медичної освіти. До ПДМУ прибувають громадяни з понад 30 країн світу з різним соціальним статусом і релігійними поглядами. Вони мають різні загальноосвітній, культурний і мовний рівні підготовки. На підготовчому відділенні вони здобувають знання української мови, а на курсі латинської – знання анатомічної термінології. Складніше з клінічними ординаторами-іноземцями, які базову медичну освіту здобули у своїй країні [1].

Студентам доводиться засвоювати величезну кількість матеріалу, позначень і цифрових характеристик. При цьому вони не завжди встигають установити смислове навантаження між інформацією, яке необхідно не просто запам'ятати, а ще й зрозуміти. Отже, для іноземних студентів потрібна індивідуалізація викладання. Це зобов'язує викладачів постійно вдосконалювати методику навчання.

Із кожним роком у нашому університеті збільшується кількість студентів з англійською мовою навчання. Викладачам усіх кафедр необхідно постійно вдосконалювати свої мовленнєві навички, тому що англійська мова не є державною мовою в нашій країні, а викладачі не мають відповідної філологічної освіти. З вищезазначеного випливає низка проблем. Насамперед це проблема адаптації й навчальних програм, і студентів до життя в нашій країні й особливостей навчання в університеті. Нам відомо, що вивчення більшості дисциплін у медичних університетах України відрізняється від зарубіжних країн.

Ми пропонуємо англійськомовному студенту свою програму. Вона не повністю відповідає вимогам у їхніх країнах.